

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР ПЕРСПЕКТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР ПЕРСПЕКТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

КИЇВ - 2015

Автор:

Старший аналітик МЦПД – Анатолій Октисюк

©2015 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)

У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД.

Публікацію підготовлено в рамках проекту «Місцеві контролери над використанням державних фінансів», який реалізується за фінансової підтримки Black Sea Trust for Regional Cooperation. Думки та погляди, висловлені у матеріалах видання, можуть не співпадати з позицією Фонду.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ І. ФОРМИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ	6
РОЗДІЛ ІІ. ОРГАНИ КОНТРОЛЮ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ	11
РОЗДІЛ ІІІ. МІЖНАРОДНІ ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ	15
ВИСНОВКИ.....	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА МАТЕРІАЛІВ	20

ВСТУП

Децентралізація влади призведе до переміщення значної частини державних фінансів на рівень місцевих громад. Подолавши олігархічний режим Віктора Януковича, нова влада не спромоглася побудувати прозору систему контролю за державними фінансами.

Незважаючи на те, що Президент та Прем'єр-міністр визначили боротьбу з корупцією одним із головних пріоритетів своєї діяльності, на рівні вищих посадових осіб постійно виникають корупційні скандали та факти зловживання. Разом з тим, прослідковується щорічне зростання кількості і масштабів виявлених порушень фінансово-бюджетної дисципліни.

На місцевому рівні ситуація ще складніша. Правоохоронні органи, юстиція та чиновники працюють у зв'язці, а принцип «кругової поруки» зводить нанівець будь-які спроби привести хабарника до відповідальності. Тому відсутність дієвої системи контролю та пасивність громад можуть призвести до збільшення масштабів зловживань та обсягів нецільового використання коштів.

Ще одним проблемним аспектом в умовах децентралізації стане перехід комунальної та іншої власності з балансу державних адміністрацій до балансу районних рад. Велика кількість приміщень, об'єктів чи іншого майна може бути передана на довгострокову оренду або ж взагалі приватизована.

Громадянське суспільство має спостерігати за процесом використання місцевих бюджетів, поки не буде виконуватися законодавство та запроцює європейська модель державного аудиту. Особлива роль в громадському контролі за використанням державних фінансів належить місцевим ЗМІ. Звичайно, що публічне поширення інформації щодо зловживань чи розкрадань несе значні ризики для журналістів. Однак, за допомогою соціальних мереж, незалежних регіональних чи національних ЗМІ, які спеціалізуються на антикорупції, результати громадських антикорупційних розслідувань можна поширювати та доносити до громад. В свою чергу, посадові особи органів місцевого самоврядування мають бути готовими

до співпраці із громадськими активістами стосовно питань, які пов'язані із наданням інформації про використання бюджетних коштів.

Така співпраця дозволить не лише мінімізувати конфліктні ситуації, але й ефективніше розпоряджатися фінансами.

Дана публікація має на меті показати суть, види контролю за державними фінансами та здійснити короткий огляд державних органів, які цим займаються. Особлива увага в матеріалі приділяється міжнародним стандартам та існуючим європейським практикам контролю за державними фінансами.

РОЗДІЛ І.

ФОРМИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ

Підвищення ефективності використання державних фінансів, яке має вирішальне значення для економічного розвитку України та підвищення добробуту громадян, можливо досягти, зокрема, шляхом системного вдосконалення діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, підвищення рівня культури державного управління.

Важливим інструментом державного управління, що дає змогу досягти виконання зазначених завдань та зменшити кількість проблемних питань, пов'язаних з діяльністю центральних та місцевих органів виконавчої влади, є державний внутрішній фінансовий контроль.

Державний внутрішній фінансовий контроль повинен забезпечувати належне (економічне, ефективне, результативне та прозоре) управління державними фінансами. Зазначений контроль передбачає здійснення внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та їх гармонізації.

Базовим принципом державного внутрішнього фінансового контролю є чітке розмежування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит повинен визначати, яким чином здійснюється внутрішній контроль. Основою внутрішнього контролю (за термінологією ЄС — фінансове управління і контроль) є відповідальність керівника за управління та розвиток органу в цілому. До основних функцій керівника належить планування та організація діяльності, формування адекватної структури внутрішнього контролю, нагляд за здійсненням внутрішнього контролю та управління ризиками для досягнення впевненості в межах розумного в тому, що мета і цілі органу будуть досягнуті, а рішення, включаючи фінансові, виконуватимуться з урахуванням принципів законності, економічності, ефективності, результативності та прозорості.

Серед нормативно-правових актів, які регулюють та визначають основні засади контролю за використанням державних фінансів можна виокремити:

- ЗУ «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні».

- ▶ ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів».
- ▶ ЗУ «Про Державний бюджет України на 2015 рік».
- ▶ ЗУ «Про рахункову палату».
- ▶ Постанова Кабінету Міністрів «Про Державну фіскальну службу» від 21.05.2014.
- ▶ Указ Президента України «Про положення про Державну фінансову інспекцію» від 23.04.2011.
- ▶ Указ Президента України «Про положення про Державну казначейську службу України».

Основні форми і види контролю за державними фінансами описані в Законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні».

Традиційними завданнями органів контролю за державними фінансами є контроль за дотриманням законодавства та контроль правильності фінансового управління, бухгалтерського обліку та звітності.

Ефективність контролю над використанням державних фінансів напряму залежить від системи державної служби, яка має бути аполітичною та професійною. Завданням такого апарату є перетворення політичних рішень в адміністративні та виконання останніх відповідно до прийнятої процедури.

В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СУБ'ЄКТІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ, РОЗРІЗНЯЮТЬ ТАКІ ЙОГО ВИДИ:

● ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ.

Державний фінансовий контроль в Україні здійснюють Рахункова Палата Верховної Ради, Міністерство Фінансів, Державна фінансова інспекція, Державна фіскальна служба, Державна казначейська служба.

СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

● ВІДОМЧИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ.

Відомчий фінансовий контроль застосовується лише по відношенню до підвідомчих підприємств та організацій і проводиться контрольно-ревізійними підрозділами міністерств і відомств. В останні роки у зв'язку з ліквідацією великої кількості міністерств, появою підприємств нових форм власності масштаби відомчого фінансового контролю значно скоротилися.

● ГРОМАДСЬКИЙ ТА КОМЕРЦІЙНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ.

Громадський фінансовий контроль здійснюють громадські організації, партії, рухи, профспілкові організації, які зацікавлені в запобіганні чи протидії корупції. Як правило, ці структури у своїй діяльності використовують методи журналістських розслідувань, антикорупційної експертизи чи інформаційно-роз'яснювальної роботи.

В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЧАСУ ПРОВЕДЕННЯ:

- попередній, що проводиться до здійснення фінансових операцій;
- поточний, в процесі фінансових операцій (перерахування податків, зборів, утворення фондів грошових коштів, здійснення виплат та ін.);

- наступний, що проводиться після закінчення певних періодів, за підсумками місяця, кварталу, року.

ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ВИДІЛЯЮТЬ НАСТУПНІ ФОРМИ КОНТРОЛЮ:

- документальний - фінансовий контроль, що полягає в аналізі та перевірці первинної документації (кошторисів, балансів і т.п.), пов'язаної з рухом грошових коштів;
- фактичний - фінансовий контроль, під час якого проводиться аналіз як документів, так і матеріальних цінностей, рух яких документально закріплюється, перевіряється відповідність записів фактичним грошовим і матеріальним ресурсам.

Методи фінансового контролю, як конкретні прийоми його проведення, поділяються на документальні (ревізії і перевірки) і натуральні (інвентаризація, лабораторний аналіз, контрольний обмір тощо).

Ревізія – це відомий метод документального контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи, організації, дотриманням законодавства з фінансових питань, достовірністю обліку і звітності. На виробництві ревізія практикується як спосіб документального викриття недостач, витрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань.

Одним із проміжних методів контролю є перевірка. Це обстеження і визначення окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації або їх підрозділів.

В кінці 1920-х років у США з'явився термін «аудит». Тоді, в умовах активного будівництва виникла потреба проводити незалежні перевірки державним трестам та компаніям, які мали чималі фінансові зловживання. Аудит став новим видом фінансового контролю, і після II Світової війни посів чільне місце в західних демократіях. Це незалежний зовнішній фінансовий контроль, заснований на комерційних засадах.

Поява і розвиток аудиту в сучасних умовах переходу до ринку обумовлені наступними факторами:

- ▶ відмиранням неефективного відомчого контролю;

Контроль за використанням державних фінансів в Україні

- ▶ наявністю підприємств нових форм власності, для яких немає поняття «вищестояща організація», яка здійснює контроль за їхньою діяльністю;
- ▶ неможливістю загальнодержавними органами фінансового контролю охопити регулярними і глибокими перевітками всі суб'єкти господарювання, що і покладається на аудиторські фірми.

На даний момент, одними із найбільш відомих міжнародних аудиторських компаній в Україні є PWC, Ernst&Young, KPMG, Deloitte та інші. Досить часто, на вимогу міжнародних фінансових інституцій ці аудиторські компанії здійснювали оцінку, перевірку майна чи інфраструктурних об'єктів.

РОЗДІЛ II. ОРГАНИ КОНТРОЛЮ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ

В цьому розділі ми коротко розглянемо функції основних органів, які здійснюють контроль за державними фінансами.

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Відповідно до чинної Конституції, Україна є парламентсько-президентською республікою. Верховна Рада України утворює Рахункову палату України, яка їй підпорядкована і підзвітна. Крім того, у складі ВРУ функціонують постійні комітети, до сфери відання яких входять питання бюджетного контролю, за який відповідає Комітет з питань бюджету. Також парламент уповноважений створювати постійні та тимчасові комісії, які можуть розслідувати факти фінансового зловживання.

Рахункова палата України здійснює контроль за виконанням Державного бюджету України в межах та обсягах, визначених Конституцією України та Законом України «Про Рахункову Палату»; контролює утворення,

обслуговування і погашення внутрішнього державного боргу України і зовнішнього державного боргу України; відповідність затверджених бюджетних асигнувань Державного бюджету України бюджетному розпису та виконанням бюджетного розпису; контролює ефективність управління коштами Державного бюджету України Державним казначейством України, а також використання коштів резервного фонду Кабінету Міністрів України.

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Міністерство фінансів України здійснює контроль за виконанням Державного бюджету України та дотриманням правил складання проектів бюджетів. Крім цього, Мінфін координує діяльність з контролю за одержанням надходжень та використанням державних коштів та бюджетних асигнувань.

ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ІНСПЕКЦІЯ

Держфінінспекція України є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю. Її діяльність спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Держфінінспекція утворена 23 квітня 2011 року шляхом реорганізації Головного контрольно-ревізійного управління України (КРУ).

До функцій Держфінінспекції належать: контроль за цільовим та ефективним використанням коштів Державного бюджету України, державних цільових фондів та державних валютних фондів; цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів, отриманих суб'єктами господарської діяльності під гарантію Кабінету Міністрів України, та відшкодуванням суб'єктами господарської діяльності коштів Державного бюджету, витрачених на виконання гарантійних зобов'язань.

Держфінінспекція також здійснює контроль за виконанням громадських замовлень та державного оборонного замовлення, авансованих за рахунок коштів Державного бюджету України. За допомогою територіальних управлінь, Держфінінспекція забезпечує контроль за цільовим та ефективним використанням коштів, які спрямовуються на виконання делегованих державних повноважень бюджетами місцевого самоврядування.

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА

Державна фіскальна служба України (ДФС) утворена Постановою Кабінету Міністрів від 21 травня 2014 р. шляхом реорганізації Міністерства доходів і зборів. Державна фіскальна служба об'єднала повноваження податкової служби, митниці та фінансової міліції. Державна фіскальна служба України здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів податків, зборів, інших обов'язкових платежів, установлених законодавством.

В сфері контролю за державними фінансами Державна фіскальна служба здійснює контроль за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів. Крім того, структури ДФС отримують від органів, що здійснюють державний фінансовий контроль, матеріали ревізій та іншу інформацію в разі виявлення фактів порушення законодавства;

ДЕРЖАВНЕ КАЗНАЧЕЙСТВО

Державне казначейство України контролює дотримання єдиних правил обліку та звітності по бюджетах усіх рівнів та кошторисах доходів та видатків. Одним із головних завдань Державного казначейства є спрямування коштів за цільовим призначенням на стадії здійснення операцій з виконання бюджету.

ПРЕЗИДЕНТ

Президент України забезпечує бюджетний контроль під час розгляду проекту Закону про Державний бюджет України і внесення його на розгляд Верховної Ради. Президент України також має право приймати рішення щодо забезпечення реалізації бюджетної політики і посилення фінансово-бюджетної дисципліни. Відповідно до Конституції України Президент має право звертатись до Верховної Ради, а також до Кабінету Міністрів з Посланням, присвяченим проблемам бюджетної політики.

Таким чином, система фінансового контролю в Україні характеризується широким переліком органів державної влади, повноваження та функції яких досить часто дублюються та перехрещуються.

Головні важелі фінансового контролю зосереджено в Кабінеті Міністрів України (далі - КМУ). Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади України з фінансових питань є Міністерство фінансів України. За допомогою Мінфіну, КМУ спрямовує і координує діяльність Державної фінансової інспекції, Державної фіскальної служби, Державної служби фінансового моніторингу та Державної казначейської служби.

РОЗДІЛ III.

МІЖНАРОДНІ ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Демократичні практики контролю за державними фінансами ґрунтуються на принципах аудиту державних фінансів, що були затверджені на Лімському Конгресі в 1977 році. Щороку при підтримці Світового Банку відбуваються конференції та конгреси, на яких спеціальна комісія доповідає про стан контролю за фінансами в світі.

Україна також є членом Конгресу і формально підписала декларацію щодо прозорості використання та розпорядження державних фінансів. Проте, в українській практиці ці принципи або ж ігноруються, або не використовуються взагалі.

Іншим важливим чинником є наявність законодавчої бази, яка не лише формально виписана, але й **виконується**.

Один із найпрестижніших аналітичних центрів ЄС – SIGMA (*Support for Improvement in Governance and Management*) розробив критерії ефективного законодавства з метою підвищення рівня прозорості, ефективності адміністрування та дотримання представниками державного сектору демократичних цінностей, етики та поваги до верховенства права.

Окрім цього, важливими є зобов'язання України перед ЄС, які виникли в результаті підписання Угоди про асоціацію (далі - УА).

Зокрема, в розділі 4 УА «Економічне та галузеве співробітництво» йдеться про управління державними фінансами в бюджетній політиці та наближенні до європейських норм внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту.

В даному розділі ми також коротко опишемо основоположні принципи Лімської декларації по контролю за державними фінансами та критерії ефективного законодавства, які визначені аналітичним центром SIGMA.

Країни ЄС, Північної Америки та інші демократичні держави неухильно дотримуються Лімських принципів прозорого управління та контролю над державними фінансами.

Серед основних принципів контролю можна виділити наступні:

1. Принцип попереднього контролю та контролю по факту порушення.
2. Принцип незалежного зовнішнього та внутрішнього контролю.
3. Принцип фінансової незалежності.
4. Принцип розслідування.
5. Принцип звітування.
6. Принцип контролю за надходженням податків.
7. Принцип відкритих замовлень робіт та закупівель послуг за державні фінанси.

Експерти ЄС вважають, що ефективне законодавство, яке ґрунтується на критеріях SIGMA, є головною передумовою для побудови демократичної та підзвітної влади.

Країни-претенденти на членство в ЄС в обов'язковому порядку мають не лише прийняти таке законодавство, але й виконувати.

Критерії SIGMA є універсальними, і містять в собі не лише процедурні та інституційні, але й морально-етичні аспекти.

Довідково: SIGMA – це європейський аналітичний центр, який розробляє та надає рекомендації урядам країн, які перебувають в процесі модернізації.

Серед критеріїв SIGMA виділяють:

Відсутність дискреції (рішення приймаються відповідно до встановлених норм і процедур, а не на розсуд керівництва).

Незалежність органів контролю (тобто органи контролю політично та фінансово не підпорядковуються тим, кого вони контролюють).

Невідворотність покарання за вчинення злочину (порушення норм завжди веде до санкцій чи покарання).

Дотримання представниками державного сектору демократичних цінностей, етики та поваги до верховенства права (кожен державний службовець здійснюючи свою професійну діяльність має керуватися морально-етичним кодексом).

Однак, одним із головних рамкових документів, які в довгостроковому періоді має виконати українська сторона є **Угода про асоціацію з ЄС**.

Зокрема, в сфері зовнішнього аудиту Україна і досі не імплементувала стандартів та методик Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю INTOSAI.

Що стосується галузі внутрішнього фінансового контролю, то українська сторона повинна також імплементувати міжнародні стандарти аудиту від Інституту внутрішніх аудиторів та ведення бухгалтерського обліку Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC).

Крім цих аспектів, Україна повинна розробити методи, які будуть спрямовані на припинення фінансового шахрайства та боротьби з корупцією саме на інституційному рівні, між відповідними адміністративними органами.

На рівні директив прописано конкретні зобов'язання, які має виконати Україна для забезпечення розвитку збалансованої бюджетної політики і надійних систем внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту. Проте, часові проміжки виконання цих директив постійно відтермінуються, і в своїй більшості розраховані на довгострокові періоди.

Таким чином, Україна формально долучилася до міжнародних організацій, які визначають принципи контролю за державними фінансами. Незважаючи на те, що ці принципи відображені в українському законодавстві, в більшості випадків правові норми не виконуються або порушуються. Один із основоположних критеріїв SIGMA щодо невідворотності покарання за порушення норм призводить не лише до збільшення рівня корупції, але й до дискредитації існуючої системи правосуддя та юстиції.

ВИСНОВКИ

Європейські фахівці та аналітики звертають увагу на недовіру відомчого фінансового контролю в Україні. Він зводиться виключно до формальних ознак і є показовим. Експерти у сфері протидії корупції констатують, що найбільше зловживань здійснюється саме на рівні міжвідомчого контролю. Структури, які здійснюють контроль, політично підпорядковуються або ж призначаються керівництвом міністерства чи відомства. Тобто, керівник відділу внутрішнього аудиту чи контролю напряму політично підпорядковується міністру. Це прямо суперечить європейським стандартам та нормам, які регулюють сферу контролю за використанням державних фінансів.

Вищі органи контролю державних фінансів можуть виконувати свої завдання об'єктивно та ефективно лише за умови незалежності від підконтрольних їм органів та захищеності від зовнішнього впливу. Таким чином, органи контролю державних фінансів повинні мати функціональну та організаційну незалежність, достатню для виконання своїх обов'язків та завдань.

Серед існуючих проблем варто також зазначити проблему відсутності системності контролю, який включає в себе попередній, поточний і наступний контроль.

Реформування системи державного фінансового контролю в Україні має відбуватися завдяки кардинальному посиленню контролю за витратами бюджетних коштів, державного майна, узгодження законодавчої бази, удосконалення ефективності діяльності контрольних органів та забезпечення їх належного кадрового забезпечення (*навчання та практика аудиторів за європейськими стандартами*). Також важливо забезпечити проведення прозорих і чесних тендерних закупівель. У зв'язку із цим, особлива увага приділяється незалежним приватним аудиторським компаніям, які здійснюють на комерційних засадах об'єктивний аналіз та оцінку бюджетів.

Іншим важливим аспектом є не лише врахування в українському законодавстві принципів ефективного законодавства SIGMA. Навіть

незважаючи на те, що в деяких законах принципи SIGMA прописані, таке законодавство просто не виконується або ж саботується державним апаратом. Тому для того, щоб побудувати в Україні дійсно прозору та дієву систему контролю за державними фінансами необхідно створити професійний та аполітичний державний апарат, який буде мати високі заробітні плати та відповідні соціальні гарантії.

Також варто зазначити важливість підписаної Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, яка визначає чіткі параметри та план дій щодо забезпечення дієвої і прозорої системи контролю за державними фінансами.

Саме таким шляхом розвитку пішли колишні країни Соціалістичного блоку, а саме Польща, Чехія, Латвія, Литва та Естонія. За оцінками європейських експертів, саме Литва вважається однією із найбільш прогресивних країн ЄС, де працює схема контролю за використанням державним фінансів, яка побудована на принципі стримувань та противаг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА МАТЕРІАЛІВ:

1. Закони України, які регулюють та визначають основні засади контролю за використанням державних фінансів:
 - «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні».
 - «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю».
 - «Про державний захист працівників судів і правоохоронних органів».
 - «Про управління об'єктами державної власності».
 - «Про зовнішньоекономічну діяльність».
 - «Про обіг векселів в Україні».
 - «Про Державний бюджет України на 2015 рік».
 - «Про рахункову палату».
2. Постанова Кабінету Міністрів «Про Державну Фіскальну службу» від 21.05.2014.
3. Указ Президента України «Про положення про державну фінансову інспекцію» від 23.04.2011.
4. Витяги із Бюджетного та Господарського кодексів в частині контролю за використанням державних фінансів.
5. «Рахункова палата: українська дійсність в європейських декораціях» <http://gazeta.dt.ua/finances/rahunkova-palata-ukrayinska-diysnist-v-yevropeyskih-dekoraciyah-.html>
6. Даниленко О.О. Кого і як перевіряє Держфінінспекція? // Справочник економіста. – 2011. - №1. – С. 12.
7. Самохіна М. М. Ефективність казначейського контролю // Казна України. - 2010. - № 1. - С. 22-23.
8. Кузьменко О. А. Контроль за виконанням Державного бюджету України як функція управління : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / Олена Анатоліївна Кузьменко. - К., 2009. - 205 с.
9. Маслова А. О. Управління фінансовими ресурсами в системі казначейства // Держава та регіони: Сер. Економіка та підприємництво.- 2007.- № 1.
10. Materials of the 7th conference of EUROSAI-OLACEFS country paper prepared by the National audit office of Lithuania.
11. Materials of the 34th annual meeting of European Finance association in Ljubljana, Slovenia. “The public finance control system of the Republic of Lithuania and its development”.
12. http://pfm.in.ua/files/files/pfm_document_539a9c3943af3.pdf

Міжнародний центр перспективних досліджень
Телефон: +38 (044) 253-44-82
Факс: +38 (044) 253-44-82
Електронна пошта: office@icps.kiev.ua
www.icps.com.ua